

кніг» І. Лялевеля (на с. 13, 114, 115), а таксама з копіяй партрэта вучонага (с. 14), выкананага ў літаграфіі Севярына Аляшчынскага (1801–1876) каля 1829 г., якія захоўваюцца ў Бібліятэцы імя Урублеўскіх Літоўскай акадэміі навук. Названыя элементы і структура зместу выдання служаць пацвярджэннем узорнай паліграфічнай і выдавецкай працы літоўскіх калег, якая, дарэчы, заўсёды характарызуецца сваёй бездакорнасцю.

Хацелася б верыць, што і пытанні, якія адносяцца непасрэдна да якасці перакладчыцкай працы, таксама бездакорныя і знойдуць ці знайшлі адпаведны водгук у літоўскім ці польскім навуковым асяроддзі. Падсумоўваючы, хочацца трымацца толькі добрай думкі і высокай ацэнкі, якой, без сумнення, варта ў цэлым гэта літоўская трылогія Лялевеліяны, а важкасць і важнасць зробленага ў першую чаргу неабходна для кнігазнаўства Літвы, для ўзбагачэння сучаснага еўрапейскага кнігазнаўства, яго гістарыяграфічнай, крыніцазнаўчай і метадалагічнай даследчай базы.

Ларыса Доўнар

Summary

The Lithuanian Trilogy of Joachim Lelewel. *Larysa Doynar*

The author presents and gives a general descriptions of the review of the three-volume Lithuanian edition, which consists on three parts: the first – a two-volume translation from Polish into Lithuanian of the fundamental work of Joachim Lelewel “*Two bibliographic books*” (Vilnius, 1823–1826. Vol. 1–2), the second – a scientific research of activities of the scientist and his conception of book science and the third – a scientific and reference comment to all three volumes which are of special source study interest of the Belarusian researches.

КАМПЕДЫУМ ВЕДАЎ ПРА КНІЖНУЮ КУЛЬТУРУ

Encyklopedia książki : w 2 t. / pod red. A. Żbikowskiej-Migoń i M. Skalskiej Zlat. – Wrocław : Wyd-wo Uniw. Wrocławskiego, 2017. – Т. 1 : Eseje, A–J. – 774, [2] : il.; Т. 2 : K–Z. – 768, [4] : il. – ISBN 978-83-229-3543-9.

Рэцэнзуецца новае польскае энцыклапедычнае выданне – “Encyklopedia książki” («Энцыклапедыя кнігі»). Выйшла ў 2017 г. пад рэдакцыяй аўтарытэтных кнігазнаўцаў з Вроцлава Анны Жбікоўскай-Мігань і Марты Скальскай-Злат. Звяртаецца ўвага на асаблівасці

канцэпцыі кнігазнаўчай энцыклапедыі, раскрываецца яе структура, якая мае дзве часткі: даследаванні-эсэ і энцыклапедычныя артыкулы, што прэзентуюць сучасную бібліялагічную думку ў Польшчы. Адначасова польская кніжная культура прадстаўляецца ў кантэксце сусветнай навукі пра кнігу. У цэлым новая «Энцыклапедыя кнігі» – сапраўдны кампедыум ведаў пра кніжную культуру.

Новая “Encyklopedia książki” («Энцыклапедыя кнігі») у двух аб’ёмістых тамах вагой пяць кілаграмаў (!), сапраўдных in folio, уражвае выкананай працай (амаль 1550 старонак!), якая была ажыццёўлена пад кіраўніцтвам аўтарытэтных вучоных Вроцлаўскага ўніверсітэта Анны Жбікоўскай-Мігань (рэдактар часопіса “Roczniki biblioteczne” ў 1996–2013 гг.) і Марты Скальскай-Злат (дырэктар Інстытута бібліятэказнаўства і навуковай інфармацыі ў 2005–2012 гг.), вядомых сваёй навуковадаследчай працай і дасягненнямі ў галіне тэарэтыка-гістарычных і метадалагічных пытанняў бібліялогіі далёка за межамі Польшчы.

Так, Марта Скальска-Злат, прафесар, доктар габілітаваны, сябра Камітэта навуказнаўства Польскай акадэміі навук, з’яўляецца выбітным спецыялістам ў галіне тэорыі і гісторыі бібліяграфіі, бібліяметрыі і навукаметрыі, аўтарам такіх кніг, як “*Bibliometryczne badania rozwoju dyscypliny naukowej*” (1993)¹, “*Bibliografia w Polsce 1945–1996. Naukoznawcza analiza dyscypliny*” (2002)² і многіх іншых публікацый, якія выйшлі ў Польшчы і за яе межамі.

На рахунку Анны Жбікоўскай-Мігань, прафесара, доктара габілітаванага, не адно навуковае даследаванне, прысвечанае пачаткам бібліялогіі, у тым ліку грунтоўная манаграфія “*Historia książki w XVIII wieku. Początki bibliologii*” (1989)³, якая была перакладзена і апублікавана на нямецкай мове ў Вісбадэне (1994)⁴, у планах была ідэя выдання і па-руску, пра

¹ Skalska-Zlat, M. Bibliometryczne badania rozwoju dyscypliny naukowej / M. Skalska-Zlat. – Wrocław : Wyd-wo Uniw. Wrocławskiego, 1993. – 150 s. – (Acta Universitatis Wratislaviensis ; № 1485).

² Skalska-Zlat, M. Bibliografia w Polsce 1945–1996 : naukoznawcza analiza dyscypliny / Marta Skalska-Zlat. – Wrocław : Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, 2002. – 401 s. – (Acta Universitatis Wratislaviensis ; № 2337).

³ Żbikowska-Migoń, A. Historia książki w XVIII wieku. Początki bibliologii / A. Żbikowska-Migoń. – Warszawa : PWN, 1989. – 399, [1] s., [16] s.

⁴ Żbikowska-Migoń, A. Anfänge buchwissenschaftlicher Forschung in Europa / A. Żbikowska-Migon, A. Fleischer (Übersetzer). – Wiesbaden : Harrassowitz, 1994. – VII, 417 s.

што паведаміў Юрый Лабынцаў на «Беркаўскіх чытаннях». Ён таксама адзначыў, што «интерес к этой монографии для всякого интересующегося не только историей библиологии, но и историей европейской гуманитарной науки в целом продолжает сохраняться, в том числе в той дополнительной части, которая представляет собой объемные материалы к словарю историков книги XVIII столетия. <...> являясь прообразом будущего специального словаря»⁵. Можна было спадзявацца, што гэтыя матэрыялы знойдуць адлюстраванне ў новай энцыклапедыі. На жаль, прынятая канцэпцыя аб'ёмнага і змястоўнага нападнення энцыклапедычнага выдання не дазволіла падобныя матэрыялы біяграфічнага, а таксама геаграфічнага і тапаграфічнага характару вылучыць складальнікам у самастойныя рубрыкі, забяспечаныя адпаведнымі артыкуламі.

“Encyklopedia wiedzy o książce”⁶ (Вроцлаў, 1971), папярэдніца новай энцыклапедыі, характарызуецца шырокім ахопам матэрыялу, вылучаецца разнароднасцю прадметных рубрык і ўсебаковасцю падыходаў, значнай колькасцю ілюстрацый, служачы асноўнай фактаграфічнай і інфармацыйнай крыніцай пра вялікі свет кніжнай культуры. Тым не менш ужо ў сярэдзіне 1980-х гадоў у Польшчы, якая мае сталыя традыцыі выпуску даведкавых і энцыклапедычных выданняў, у тым ліку ў галіне кнігі, як “Słownik pracowników książki polskiej” (1972) і яго дапаўненні (1986, 2000, 2010)⁷, былі ўзняты пытанні стварэння новага выдання пад назвай “Encyklopedia książki polskiej”. Прапаноўвалася і была апублікавана яе структура, якая “będzie miała układ rzeczowy, oparty w ogólnej koncepcji na kolejnych fazach bibliologicznej komunikacji”⁸. Галоўныя раздзелы: “I. Nauka o książce. – II. Książka. – III. Książka rękopiśmienna. – IV. Książka drukowana. – V. Czasopiśmiennictwo. –

⁵ Лабынцев, Ю. А. Профессор Анна Жбиковска-Мигонь и ее словарь историков книги XVIII века / Ю. А. Лабынцев, Л. Л. Щавинская // Берковские чтения – 2013. Книжная культура в контексте международных контактов : материалы Междунар. науч. конф., Минск, 16–17 мая 2013 г. – Минск : ЦНБ НАН ; Москва : ФГБУ науки НИЦ «Наука» РАН, 2013. – С. 216.

⁶ Encyklopedia wiedzy o książce / red. A. Birkenmajer, B. Kocowski, J. Trzynadlowski. – Wrocław : Ossolineum 1971. – XXII, 1438 s. : tabl. il.

⁷ Дадаткова гл.: Encyklopedie i słowniki rzeczowe // Encyklopedia książki / pod red. A. Żbikowskiej-Migoń i M. Skalskiej Zlat. – Wrocław : Wyd-wo Uniw. Wrocławskiego, 2017. – Т. 2. – S. 685–687.

⁸ Migoń, K. O projekcie Encyklopedii książki polskiej / K. Migoń // Przegląd biblioteczny. – Warszawa, 1985. – R. 53, z. 3/4. – S. 375.

VI. Sztuka książkowa. – VII. Bibliografia i inne formy informacji o książce. – VIII. Księgarstwo. – IX. Bibliotekarstwo. – X. Bibliofilstwo. – XI. Czytelnictwo – użytkowanie książki” павінны былі мець, на думку аўтара канцэпцыі Кшыштафа Міганя, агульную схему падачы матэрыялу і адпаведныя часткі, як тэарэтычную, храналагічную, тыпалагічную, праблемную, «творцы кнігі»⁹.

Праект аднаўлення энцыклапедычных ведаў трываў ажно да 2017 г., калі ўдалося ажыццявіць публікацыю падрыхтаваных матэрыялаў пад назвай “Encyklopedia książki”. Асноўная частка артыкулаў была падрыхтавана за апошнія пяць гадоў, адначасова выкарыстоўваліся і напрацаваныя матэрыялы з 1990-х гадоў, з папярэдніх праектаў энцыклапедыі (сярод іх артыкулы Алодзіі Кавецкай-Грычовай, Яна Піражыньскага, Казіміры Малячыньскай, Ядвігі Андрыеўскай, Януша Дуніна, Януша Савіньскага), якія таксама падлягалі новай рэдакцыі, верыфікацыі і актуалізацыі. Прынятымі да друку сталі даследаванні і артыкулы амаль 200 аўтараў.

Безумоўна, новы час запатрабаваў іншых падыходаў, бо адбыліся змены самой кнігі, умоў яе функцыянавання, змяніўся, як адзначаюць рэдактары «Энцыклапедыі кнігі», статус кнігі ў свеце сродкаў мас-медыя і сацыяльнай камунікацыі, узраслі і пашырыліся веды пра мінулае і сучаснасць. І таму стваральнікі новай кніжнай энцыклапедыі, арыентуючыся на актуалізаваную ў сучаснасці навуковую парадыгму кніжнай культуры, паставілі перад сабой амбіцыйную мэту раскрыць шырока трактаваную кніжную культуру ў традыцыйным і новым вымярэнні, у рэтраспектыве і сучаснасці, праз сувязі з іншымі разнастайнымі сферамі культуры¹⁰. Шукалі складальнікі і кампраміс паміж даўнейшымі і сучаснымі паняццямі, засноўваючыся на дасягненнях польскай бібліялогіі, робячы акцэнт «на польскіх справах і іх месцы ў сусветнай кніжнай культуры»¹¹.

Паводле сваёй структуры «Энцыклапедыя кнігі» мае дзве часткі: першая частка – гэта тэматычныя эсэ (т. 1, с. 23–138), якія прэзентуюць арыгінальныя погляды і канцэпцыі польскіх даследчыкаў кнігі на праблемы, асабліва істотныя для даўней-

⁹ Migoń, K. O projekcie Encyklopedii książki polskiej / K. Migoń // Przegląd biblioteczny. – Warszawa, 1985. – R. 53, z. 3/4. – S. 375–376.

¹⁰ Od redakcji // Encyklopedia książki / pod red. A. Żbikowskiej-Migoń i M. Skalskiej Zlat. – Wrocław : Wyd-wo Uniw. Wrocławskiego, 2017. – T. 1. – S. 7.

¹¹ Тамсама.

шага і сучаснага стану развіцця кнігі; другая частка – гэта ў значнай ступені фактаграфічныя артыкулы, размешчаныя ў алфавіце прадметных рубрык (т. 1, с. 141–774; т. 2, с. 21–684).

Структура энцыклапедыі на першы погляд нагадвае англамоўны энцыклапедычны даведнік у двух тамах “The Oxford Companion to the Book” («Оксфардскі кампаньён кнігі»), што выйшаў у 2010 г. у нью-ёркскім выдавецтве “Oxford University Press”: спачатку пададзены эсэ, а потым артыкулы ў алфавіце прадметных рубрык¹². Аднак канцэптуальна гэта зусім розныя выданні, якія прадстаўляюць і розныя навуковыя школы.

Вроцлаўская «Энцыклапедыя кнігі» адрозніваецца не толькі тым, што прэзентуе польскую навуковую школу, але і адну з найбольш распрацаваных у галіне тэарэтычных пытанняў еўрапейскую навуку пра кнігу. Хаця тут і не месца для параўнання гэтых грунтоўных і кожнай па-свойму выдатных калектыўных прац нашага часу, але не можам не звярнуць увагі на адну істотную рысу, да прыкладу: у «Оксфардскім кампаньёне кнігі» ў шэрагу артыкулаў выкарыстоўваецца тэрмін «кніжная культура», але мы не знойдзем яго тлумачэння ў асобным артыкуле, няма там артыкулаў і для такіх тэрмінаў, як «кнігазнаўства» ці «бібліялогія». А вось разгорнутае і загатоўнае эсэ, з якога пачынаецца польская «Энцыклапедыя кнігі», мае назву “*Bibliologia – nauka o kulturze książki*” («Бібліялогія – навука пра кніжную культуру», с. 23–32). Прафесар Кшыштаф Мігань, аўтар гэтага эсэ, таленавіты вучоны з багатым вопытам і еўрапейскім аўтарытэтам, які стала і ўсебакова даследуе развіццё бібліялогіі ў агульнасусветным маштабе, звяртаючы асаблівую ўвагу на тэарэтыка-метадалагічныя пытанні навукі, іх характэрныя адрозненні ў розных краінах. Дарэчы, у названым артыкуле згадваецца і Беларусь (т. 1, с. 31), беларуская назва навукі пра кнігу – “*białorus. knihaznaustwa*” – прыводзіцца на с. 256 (т. 1). Акрамя аб’ёмнага і адначасова лаканічнага эсэ змешчаны асобныя артыкулы пра «бібліялогію» (т. 1, с. 256–257),

¹² Гл.: Доўнар, Л. І. Рэц. на выд.: The Oxford Companion to the Book : 2 vol. / ed. by F. Michael, S. J. Suarez and H. R. Woudhuysen. – New York : Oxford Univ. Press, 2010. – [LXXVI], 1327 p. : il. / Л. І. Доўнар // Веснік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў. – 2017. – № 1 (27). – С. 182–192. Таксама гл.: Довнар, Л. И. Книжная культура Беларуси, России, Украины: ракурс из Нью-Йорка (“The Oxford Companion to the Book”) / Л. И. Довнар // Библиография. – Москва, 2017. – № 1. – С. 40–51.

а таксама і «кнігазнаўства» (т. 2, с. 233–234); тэрміну «кніжная культура» (т. 2, с. 234–235) упершыню ў энцыклапедычным выданні даецца азначэнне¹³ (аўтар усіх названых матэрыялаў Кшыштаф Мігань).

Высокую планку імкнучца трымаць і аўтары 10 наступных даследаванняў-эсэ: «*Трансфармацыя сацыяльнай камунікацыі на пераломе XX і XXI стагоддзяў*», «*Прэса*» (Валеры Пісарэк / Walery Pisarek), «*Ад глінянай таблічкі да планшэта. Гісторыя кнігі*» (Мацей Матвіеў / Maciej Matwijów), «*Мастацтва ў кнізе – кніга ў мастацтве*» (Малгажата Комза / Małgorzata Komza), «*Уклад бібліяфільства ў развіццё бібліялогіі*» (Анна Груца / Anna Gruca), «*Звычайна выкіданыя дакументы штодзённага ўжывання*» (Анэта Фірлей-Бузон / Aneta Firlej-Buzon), «*Чытанне ў Польшчы – трыванне і змены*» (Януш Кастэцкі / Janusz Kostecki), «*Працэс чытання – перадача, камунікацыя ці пераказ?*» (Ірэна Соха / Irena Socha), «*Кніга (дакумент) у інфармацыйным асяроддзі*» (Барбара Сасіньска-Калята / Barbara Sosińska-Kalata), «*Бібліятэкі і бібліятэчная справа – ад кнігі да чытатча*» (Багуміла Станюв / Bogumiła Staniów). Названыя тэмы ў значнай ступені ахопліваюць праблемы даследавання кнігі ў галіне бібліялогіі, бібліятэчназнаўства, інфарматалогіі; закранаюць пытанні кнігі ў грамадстве і культуры; падаюць эвалюцыю развіцця кнігі, яе матэрыяльных форм, мастацтва афармлення, бібліяграфічнага інфармавання, суіснавання з іншымі сродкамі мас-медыя.

Акрамя эсэ і некаторыя асобныя энцыклапедычныя артыкулы выдзяляюцца сваім аб’ёмам – гэта артыкулы, прысвечаныя агульным тэарэтычным і гістарычным пытанням (напрыклад, гісторыя бібліяграфіі ці гісторыя бібліятэк). У іх выдзяляюцца, як правіла, дзве часткі: усеагульная і польская (напрыклад, гісторыя бібліятэк – т. 1, с. 358–378 – сусветная гісторыя бібліятэк і с. 378–389 – гісторыя бібліятэк у Польшчы).

Сярод разгорнутых артыкулаў, прысвечаных Бібліі (т. 1, с. 186–207), пад загалоўкам «Польшча» згадваюцца, у тым ліку, Брэсцкая Біблія (1563) і Нясвіжская Біблія (1572), апош-

¹³ Гл.: Мігань, К. Кніжная культура – спроба акрэслення паняцця як навуковай катэгорыі / К. Мігань ; пер. з пол. Ларысы Доўнар // Беларуская кніга ў кантэксце сусветнай кніжнай культуры: гісторыя і сучаснасць : зб. навук. прац / склад.: Л. І. Доўнар, Т. А. Самайлюк ; рэдкал.: Л. І. Доўнар (адк. рэд.). – Мінск : Беларус. дзярж. ун-т культуры і мастацтваў, 2011. – [Вып. 3]. – С. 17–39.

ня з ілюстрацыяй тытульнага аркуша (т. 1, с. 205). У артыкуле «Кірылічны друк» (т. 1, с. 545–547) мы знойдзем інфармацыю пра Францыска Скарыну і кнігадрукаванне на тэрыторыі Беларусі.

Невялікія артыкулы інфармуюць пра асобныя выдавецтвы, бібліятэкі, арганізацыі і таварыствы, часопісы, большасць з якіх, як рацыянальна падышлі складальнікі, маюць уласныя сайты (старонкі) у інтэрнэце, таму пра іх можна прачытаць і там. Заўважаюцца ў выданні ўведзеныя новыя тэрміны, да прыкладу, “Biblioklazm” (англ. biblioclasm) – дэструкцыя, знішчэнне кніг і кнігазбораў (т. 1, с. 255), “Dokumenty elektroniczne” (т. 1, с. 521–522), “Ekologia informacji” (т. 1, с. 611), “Ekonomika informacji” (т. 1, с. 611–612), “Papier elektroniczny” (т. 2, с. 349), “Webometria” – колькасныя/статыстычныя даследаванні інтэрнэт-рэсурсаў (т. 2, с. 605–607).

Навуковы дапаможны апарат выдання складаюць: «Алфавітны спіс назваў артыкулаў і іх зместу» (т. 2, с. 702–716), «Алфавітны спіс асоб (ахоплівае выключна асобы, якія выступаюць у эсе і тэкстах артыкулаў)» (т. 2, с. 717–768). Нельга не адзначыць якасны ілюстрацыйны матэрыял «Энцыклапедыі кнігі», які налічвае хаця і нешматлікую колькасць ілюстрацый (207), але прадстаўляе рэдкія і маладэманстраваныя, важныя для раскрыцця зместу асобнікі, арыгіналы якіх захоўваюцца ў фондах Асалінэума ў Вроцлаве і Нацыянальнай бібліятэкі ў Варшаве¹⁴. Пачынаецца кожны з тамоў (с. 2–3) ілюстрацыяй дрэварыту, ад рукі размаляванага, *Панарамы Вроцлава* з кнігі Хартмана Шэдэля “*Liber Chronicarum (Register des Buchs der Croniken und geschichten mit figuren und pildnussen von anbeginn der welt bis auf dise unnserre Zeit)*” – «Нюрнбергская хроніка», якая была надрукавана ў Нюрнбергу Антонам Кобергерам у 1493 г. (з калекцыі князёў Любамірскіх у Асалінэуме).

Лёгкасць фаліянтам «Энцыклапедыі кнігі» надае яе светлая і выразная вокладка, праект афармлення якой удала рэалізаваў знакаміты польскі тыпограф і дызайнер кніг Анджэй Тамашэўскі¹⁵.

¹⁴ Wykaz ilustracji // Encyklopedia książki / pod red. A. Żbikowskiej-Migoń i M. Skalskiej Zlat. – Wrocław : Wyd-wo Uniw. Wrocławskiego, 2017. – Т. 2. – S. 691–699.

¹⁵ Гл., напрыклад: Andrzej Tomaszewski (typograf) [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Tomaszewski_\(typograf\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Tomaszewski_(typograf)). – Дата доступу: 29.11.2017.

І ўсё ж, ці ўдалося складальнікам, аўтарам дадзенага праекта «Энцыклапедыя кнігі» сабраць тыя расцярушаныя па бязмежным кніжным свеце звесткі і прывесці ў адпаведнасць, прадставіўшы іх як сістэму сучасных ведаў і інфармацыі пра кнігу? Адказ не ляжыць на паверхні, ён унутры гэтых двух тамоў, якія трэба чытаць і разумець, выкарыстоўваць для навуковай аргументацыі і для дыдактычных заняткаў, для прамоцыі і заахвочвання да кніжнай культуры, даследаванні якой працягваюцца і не змяншаюцца.

І таму пацвярджэннем новая «Энцыклапедыя кнігі», якая ЁСЦЬ, якая адбылася, пераўтварыўшыся з мары ў рэальнасць, бо ёсць крок да новага асэнсавання кнігазнаўчых, бібліялагічных ведаў, бо ёсць адкрыццё новых перспектыв не толькі праз шматлікія міждысцыплінарныя сувязі, але і дзякуючы розным сферам культуры і гуманітарных навук. А тыя недасканаласці, за якія турбуюцца складальнікі, няхай стануць дадатковым стымулам для тых, хто іх заўважыў, каб зрабіць яшчэ болей у кірунку ўдасканалення і развіцця навукі пра кнігу.

У цэлым можна адзначыць, што «Энцыклапедыя кнігі» ахапіла ўсе аспекты такой з’явы, як кніга, а таксама і іншыя тыпы пісьмовых дакументаў, працэсы іх стварэння, распаўсюджвання, адбору і выкарыстання разам з іх інстытуцыянальнымі структурамі – у мінулым і сучаснасці, а таму, можам пацвердзіць, з’яўляецца сапраўдным кампедыумам ведаў пра кніжную культуру. Без сумнення, яна будзе цікавай спецыялістам бібліялагам, бібліятэказнаўцам, інфарматолагам, знойдзе зацікаўленых сярод прадстаўнікоў іншых навук і будзе служыць усім, для каго з’яўляюцца каштоўнымі дасягненні думкі, замацаванай на пісьме, у дакуменце, кнізе¹⁶.

Ларыса Доўнар

Summary

Compendium Knew about the Book Culture. *Larysa Doynar*

The peer-reviewed new Polish encyclopedia – “Encyklopedia książki” (“Encyclopedia of the book”), which was published in 2017, edited by authoritative bibliologists from Wrocław Anna Żbikowska-Migoń and Marta Skalska-Zlat. The review attends to peculiarities of bibliological encyclopaedia conception, opens its structure which has two parts: researches-essays

¹⁶ Гл.: Od redakcji // Encyklopedia książki / pod red. A. Żbikowskiej-Migoń i M. Skalskiej Zlat. – Wrocław : Wyd-wo Uniw. Wrocławskiego, 2017. – T. 1. – S. 8.

and encyclopaedic articles presenting the contemporary bibliological thought in Poland. At the same time the Polish book culture is presented in context of the world book science. In whole the new “Encyclopedia of the book” is a real compendium of book culture knowledge.

ГІСТОРЫЯ СУСВЕТНАЙ І АЙЧЫННАЙ БІБЛІЯГРАФІІ

Саітава, В. І. Бібліяграфазнаўства. Гісторыя : вучэбны дапаможнік / В. І. Саітава, В. Е. Лявончыкаў, Т. В. Кузьмініч ; пад агул. рэд. Т. В. Кузьмініч. – Мінск : Нац. б-ка Беларусі, 2017. – 248 с.

У вучэбным дапаможніку «Бібліяграфазнаўства. Гісторыя» паказаны асноўныя перыяды эвалюцыі бібліяграфіі як грамадскай з’явы. Адлюстравана арганізацыя вытворчасці бібліяграфічнай інфармацыі падчас кожнага з гэтых перыядаў, уклад выдатных дзеячаў і вядучых устаноў, асноўныя крыніцы агульнай і спецыяльнай бібліяграфіі, якія складаюць яе залаты фонд, дасягненні ў распрацоўцы тэорыі бібліяграфіі і методыкі бібліяграфавання і бібліяграфічнага абслугоўвання.

Бібліяграфія – старажытная і складаная грамадская з’ява, якая ўпарадкоўвае прастору фіксаваных ведаў (дакументаў, тэкстаў) з мэтай арыентацыі ў ёй спажываюцаў інфармацыі. На працягу тысячагоддзяў бібліяграфія забяспечвала падрыхтоўку, распаўсюджанне і выкарыстанне бібліяграфічнай інфармацыі – аднаго з асноўных сродкаў задавальнення інфармацыйных патрэб прадстаўнікоў любых сацыяльных і прафесіянальных груп. Бібліяграфія цесна звязана з узроўнем адукацыі, навуковага і культурнага развіцця грамадства, абумоўлена сацыяльна-палітычнымі, эканамічнымі і іншымі фактарамі. Кожны гістарычны этап мае свае адметныя характарыстыкі ў арганізацыі бібліяграфічнай дзейнасці, ствараемай бібліяграфічнай прадукцыі, ступені пранікнення бібліяграфіі ў асобныя сферы грамадства, яе ўласнай адасобленасці і прафесіяналізацыі.

Асаблівасці развіцця бібліяграфіі і яе дасягненні даследуюцца ў самастойнай навуковай і вучэбнай дысцыпліне «Бібліяграфазнаўства. Гісторыя», а засваенне гісторыка-бібліяграфічных ведаў будучымі спецыялістамі бібліятэчна-бібліяграфічнай дзейнасці – неабходны этап у іх прафесіянальнай падрыхтоўцы. Гісторыка-бібліяграфічныя веды фарміруюць прафесійны круггляд, эрудыцыю і гуманістычны светапогляд, з’яў-